

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHÉ INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (WNB)

Ontheffinghouder	:	Domesta
Activiteit	:	Het onderhouden, renoveren, verduurzamen, sloop i.c.m. nieuwbouw van het woningbestand van Domesta in de drie gemeenten
Locatie	:	Gemeente Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen en Hoogeveen

Deze generieke ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf het moment van afgifte tot en met 31 december 2027.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een generieke ontheffing te verlenen aan Domesta voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 en lid 4, artikel 3.5, lid 2 en lid 4 en artikel 3.10 van de Wnb waar het gaat om het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van huismussen, gierzwaluwen, huiszwaluwen, kauwen, spreeuwen, zwarte roodstaarten, gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen, laatvliegers, meervleermuizen, gewone grootoorvleermuizen, tweekleurige vleermuizen, rosse vleermuizen, baardvleermuizen, Brandt's vleermuizen, watervleermuizen, franjestaarten en steenmarters en het opzettelijk verstoren van huismussen, gierzwaluwen, huiszwaluwen, kauwen, spreeuwen, zwarte roodstaarten, gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen, laatvliegers, meervleermuizen, gewone grootoorvleermuizen, tweekleurige vleermuizen, rosse vleermuizen, baardvleermuizen, Brandt's vleermuizen, watervleermuizen, franjestaarten en steenmarters.

De generieke ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1 De generieke ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
- 1.2 Deze generieke ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- 1.3 De generieke ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4 Deze generieke ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5 Door middel van een doormachtiging kunnen particulieren aanhaken aan dit besluit van Domesta. De woning(en) van de particulier of particulieren dient dan wel in hetzelfde woonblok te zijn als waar de werkzaamheden van Domesta uitgevoerd worden. In de uitvoeringsplannen c.q. ecologische werkprotocollen dient duidelijk te zijn welke particulieren aanhaken bij het betreffende project. Hiervoor kan Domesta particulieren actief benaderen.
- 1.6 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van deze generieke ontheffing en de bijbehorende brief (digitaal) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te

zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichhouders of opsporingsambtenaren.

- 1.7 De ontheffinghouder dient bij elk project waarvan de aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl onder vermelding van het zaaknummer. Hierbij dienen ook de contactgegevens vermeld te worden van de begeleidende, deskundige ecooloog op het gebied van de aangetroffen beschermde diersoorten.
- 1.8 Elk jaar vindt er een evaluatie plaats van het soortenmanagementplan in januari van het jaar ervoor met alle betrokken partijen (in ieder geval het bevoegd gezag, de ontheffinghouder en de betrokken adviesbureau(s)). De gemachtigde en/of de ontheffinghouder faciliteert dit gesprek. Dit dient plaats te vinden voorafgaand aan het broedseizoen en actieve vleermuisseizoen. Op die manier kunnen er nog wijzigingen doorgevoerd worden aan de hand van calamiteiten en voortschrijdend inzicht. Tussentijdse momenten ter evaluatie en afstemming kunnen altijd om verzocht worden bij het bevoegd gezag.
- 1.9 Alle resultaten van het gedane ecologisch onderzoek wat is uitgevoerd, inspecties die er hebben plaatsgevonden en naar aanleiding van monitoring die is uitgevoerd, worden in een GIS database c.q. overkoepelende salderingsboekhouding vastgelegd, waarbij via een online GIS-viewer de database beschikbaar wordt gesteld via de ontheffinghouder, zodat het inzichtelijk wordt middels een inlogsysteem (niet openbaar) voor het bevoegd gezag en de betrokken ecooloog of ecologen van de ontheffinghouder, die met dit besluit en de uitvoering van het smp annex zijn. Het gaat hierbij om een overzicht van de verdwenen en nieuw (gerealiseerde) nest- en verblijfplaatsen per salderingsgebied. Deze boekhouding wordt periodiek geactualiseerd door de betrokken, deskundige ecooloog. Domesta is verantwoordelijk voor het eigendom van de salderingsboekhouding en GIS-database, waarbij Eco Reest zorgt dat de boekhouding up-to-date blijft.

2. Specifieke voorschriften

- 2.1 Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest, behorend bij dit generiek besluit.
- 2.2 Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecooloog en in overleg met het bevoegd gezag en dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de in de aanvraag voorgestelde werkwijze.
- 2.3 Voorafgaand aan de sloop- en renovatiewerkzaamheden dient door een ecologische deskundige (middels een natuurvrij-verklaring) vast gesteld te zijn dat er geen beschermde soorten in de woningen aanwezig zijn.
- 2.4 De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol (EWP) (dit wordt toegepast bij lichte werkzaamheden zoals schilderwerkzaamheden) én regulier uitvoeringsplan (bij overige renovatie en sloop/nieuwbouw) opgenomen te worden. Deze documentatie dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform bovenstaande werkwijze te worden uitgevoerd.
- 2.5 Als er naast verblijfplaatsen waar generieke maatregelen voor getroffen dienen te worden ook verblijfplaatsen binnen het cluster zijn waarvoor specifieke maatregelen nodig zijn (maatwerk), is naast het EWP of regulier uitvoeringsplan ook nog een uitvoeringsplan maatwerk (UP maatwerk) noodzakelijk. Het UP maatwerk beschrijft welke specifieke maatregelen nodig zijn in gevallen waar maatwerk noodzakelijk wordt geacht voor de aangetroffen beschermde soorten. Vóór het plan wordt opgesteld, dient eerst bepaald te worden voor welke soort(en) specifieke maatregelen nodig zijn conform het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten

- Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest, behorend bij dit generiek besluit. UP maatwerk dient altijd ter goedkeuring te worden overlegd aan het bevoegd gezag.
- 2.6 Indien er verblijfplaatsen van meervleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, baardvleermuis, Brandt's vleermuis, watervleermuis, franjestaart en steenmarter worden vastgesteld, is altijd UP maatwerk noodzakelijk. Dit geldt ook voor kraamkolonies en massawinterverblijfplaatsen van vleermuizen.
 - 2.7 Ruim vóór de start van de werkzaamheden (minimaal vier weken) dient er, in het geval van UP maatwerk, het ter goedkeuring aan het bevoegd gezag te worden voorgelegd. De werkzaamheden kunnen na goedkeuring starten als zeker is dat er geen dieren ingesloten raken of gedood worden. Minimaal zeven dagen voorafgaande aan de start van de werkzaamheden, dient het bevoegd gezag daarvan op de hoogte te worden gesteld middels een ingevuld (gestandaardiseerd) meldingsformulier.
 - 2.8 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek dient duidelijk en aantoonbaar te blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek dient digitaal of schriftelijk op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren en is beschikbaar ter inzage voor het bevoegd gezag.
 - 2.9 Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen de nest- en/of verblijfplaatsen ongeschikt te worden gemaakt onder begeleiding van een ecologische deskundige. Het ongeschikt maken van woningen dient uitsluitend plaats te vinden voorafgaand aan de uitvoering van de renovatie- of sloopwerkzaamheden. Hierbij dient te worden voorkomen dat verblijfplaatsen onnodig ongeschikt gemaakt worden omdat de werkzaamheden pas na het betreffende voortplantings- of winterseizoen plaatsvinden. De planning dient uit te sluiten dat t.g.v. het ongeschikt maken een broed-, kraam-, paar- of winterseizoen voor een beschermde soort onnodig verloren gaat.
 - 2.10 Alle woningen die betrokken zijn bij kleinschalige verduurzamings- en herstelwerkzaamheden van het woningbestand van Domesta, zoals omschreven in hoofdstuk 6 van het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest, wordt er ingezet op behoud van de oorspronkelijke nest- en verblijfplaatsen van de aangetroffen beschermde diersoorten.
 - 2.11 Voor meer grootschalige renovaties, verduurzamingsacties en sloop c.q. nieuwbouw van het woningbestand van Domesta, zoals omschreven in hoofdstuk 6 van het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest, worden woningen natuurinclusief opgeleverd en wordt er bij ieder project gekeken of er een groene plus toegepast kan worden waardoor het plangebied geschikter wordt dan voordat de werkzaamheden van start gingen. Indien er geen beschermde diersoorten op een projectlocatie worden aangetroffen, worden er alsnog via het standaard mitigatiepakket maatregelen voor beschermde diersoorten getroffen, zodat het plangebied geschikt blijft voor diverse beschermde vogel- en zoogdiersoorten, conform het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest.
 - 2.12 Er mag nooit kunstmatige lichtverstoring plaatsvinden van de nest- en verblijfplaatsen, zowel die van de originele (indien behouden) alsmede de tijdelijke compensatie en permanente mitigatie. Dit geldt zowel voor tijdens de uitvoering van de werkzaamheden alsmede na de afronding hiervan.
 - 2.13 Bij functies met een bijzonder groot belang voor de populaties (zoals kraam- en (massa)winterverblijfplaatsen voor vleermuizen), hoge dichtheden van nest- c.q. verblijfplaatsen van beschermde soorten (zoals omvangrijke kolonies van huismus of gierzwaluw), of bij de aanwezigheid van zeldzamere soorten vleermuizen neemt Domesta aanvullende maatregelen/treft maatwerk middels een aparte oplegnotitie behorend bij dit besluit. Er dient een goedkeuringsbesluit voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag in verband met het maatwerk dat men voornemens is te gaan toepassen voor de aangetroffen beschermde soorten.

- 2.14 Wanneer er visuele inspectie plaatsvindt middels dakpan lichten en endoscopische spouwmuur inspectie, dient dit altijd uitgevoerd te worden door een deskundig ecooloog die kan aantonen dat hij/zij ervaring heeft met het uitvoeren van de betreffende werkzaamheden.

Huismus

- 2.15 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de huismus (broedseizoen en periodes van vorst). Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode korter of langer zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Indien de werkzaamheden niet buiten het kwetsbare seizoen van de huismus uitgevoerd kunnen worden, dienen de woningen voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden door een ecologisch deskundige, zodat er geen verstoring plaatsvindt van de huismus tijdens de werkzaamheden. Men dient dan wel de gewenningsperiode voor de externe huismuskasten in acht te nemen conform het Kennisdocument van BJJ12 voor de huismus. Er kan niet ongeschikt gemaakt worden indien hier geen rekening mee is gehouden. Afwijkingen, met betrekking tot de gewenningsperiode van de huismus aan externe huismuskasten of vergelijkbare compensatie, dienen vooraf altijd in overleg plaats te vinden met het bevoegd gezag.
- 2.16 Door het uitgevoerde ecologisch onderzoek weet men welke mitigatietaakstelling men heeft voor de aangetroffen huismusnesten. Dit is of het generieke mitigatietaakpakket met standaard maatregelen conform een mitigatiecatalogus behorend bij het smp, óf een specifieke mitigatietaak (maatwerk) door middel van een natuurinclusief plan opgesteld door de begeleidende deskundige ecooloog op het gebied van de huismus, en conform het gestelde in het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest. Indien er maatregelen worden getroffen die afwijken van de mitigatiecatalogus, dient dit altijd eerst voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag.
- 2.17 De werkzaamheden binnen dit smp dienen dit gefaseerd uitgevoerd te worden, zodat er altijd voldoende uitwijkmogelijkheden zijn binnen en rondom de planlocatie. Door natuurinclusief te renoveren, te verduurzamen en te bouwen blijven er te allen tijde voldoende nestplaatsen aanwezig binnen het netwerk, en ook behouden voor de beschermde soort. Er worden alleen externe, bewezen effectieve, duurzame kasten opgehangen (conform Kennisdocumenten van BJJ12), indien het volgende speelt:
- De locatie ligt geïsoleerd;
 - Er bevindt zich geen bebouwing binnen 100 meter van het projectgebied;
 - Er meer dan 50% van het totale wijkgedeelte gerenoveerd/verduurzaamd of gesloopt wordt.
- 2.18 Indien er slechts kleinschalige onderhoudsingrepen, conform het gestelde in het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest, worden uitgevoerd, waarbij nestplaatsen behouden kunnen blijven, worden geen natuurinclusieve nestplaatsen gerealiseerd, maar dient te worden ingezet op behoud van de oorspronkelijke aangetroffen nestplaatsen.
- 2.19 Te allen tijde dient er de gewenningsperiode in acht te worden genomen van de aangetroffen beschermde soort. Afwijkingen hiervan dienen ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag. Wanneer er geen bewezen effectieve tijdelijke compensatie bestaat, dient er rondom het plangebied gekeken waar de soort naar toe zouden kunnen uitwijken, waarbij men ook zeker is dat het alternatief ook daadwerkelijk geschikt en beschikbaar is voor de soort.
- 2.20 Na afloop van de renovatie en bouwwerkzaamheden dienen er, conform het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest, voor de huismus in of in de directe omgeving van het plangebied mitigatie gerealiseerd te zijn. Alle woningen dienen tenminste een standaardpakket aan beschermingsmaatregelen voor huismussen te bevatten zodat er een substantieel aanbod aan nestplaatsen voor de soort aanwezig blijft (ook al zijn er geen nestplaatsen bij het betreffende

project aangetroffen). Wanneer er maatwerk nodig is omdat het projectgebied een substantieel groot aantal nestplaatsen herbergt, dienen er evenveel nestplaatsen gerealiseerd te worden vanuit de landelijk geldende mitigatiefactor. Het natuurinclusief ontwerp voor renovatie, verduurzaming en nieuwbouw dient uitgewerkt te worden in een uitvoeringsplan maatwerk door een ter zake kundige ecooloog conform de te nemen stappen in het onderliggende smp.

- 2.21 Naast de realisatie van permanente, inbandige nestplaatsvoorzieningen, zoals gesteld in het onderliggende soortenmanagementplan, dient de ontheffinghouder ook schuilplaatsen voor de huismus te realiseren in de vorm van inheemse, groenblijvende, winterharde hagen en diverse bosschages, gezien dit onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van de huismus.
- 2.22 De werkzaamheden mogen niet leiden tot het verwijderen van groen binnen het plangebied dat deel uitmaakt van het leefgebied van de huismus, indien het slechts renovatiewerkzaamheden betreft. Er dient altijd getracht zoveel (winter)groene beplanting als mogelijk te behouden.

Gierzwaluw

- 2.23 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes (broedseizoen) van de gierzwaluw. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw. Indien de werkzaamheden niet buiten het kwetsbare periode van de gierzwaluw uitgevoerd kunnen worden, dienen de woningen voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden zodat er geen verstoring plaatsvindt van de gierzwaluw tijdens de werkzaamheden. Afwijkingen, met betrekking tot de gewenningsperiode van de gierzwaluw aan externe kasten of vergelijkbare compensatie, dienen altijd met toestemming te zijn van het bevoegd gezag.
- 2.24 Door het uitgevoerde ecologisch onderzoek weet men welke mitigatietaakstelling men heeft voor de aangetroffen gierzwaluw nesten. Dit is of het generieke mitigatietaakpakket met standaard maatregelen conform een mitigatiecatalogus behorend bij het smp, óf een specifieke mitigatietaak (maatwerk) door middel van een natuurinclusief plan opgesteld door de begeleidende deskundige ecooloog op het gebied van de gierzwaluw, en conform het gestelde in het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest. Indien er maatregelen worden getroffen die afwijken van de mitigatiecatalogus, dient dit altijd eerst ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag.
- 2.25 De werkzaamheden binnen dit smp dienen dit gefaseerd uitgevoerd te worden, zodat er altijd voldoende uitwijkmogelijkheden zijn binnen en rondom de planlocatie. Door natuurinclusief te renoveren, te verduurzamen en te bouwen blijven er te allen tijde voldoende nestplaatsen aanwezig binnen het netwerk, en ook behouden voor de beschermde soort. Er worden alleen externe, bewezen effectieve, duurzame kasten opgehangen (conform Kennisdocumenten van BIJ12), indien het volgende speelt:
- De locatie ligt geïsoleerd;
 - Er bevindt zich geen bebouwing binnen 100 meter van het projectgebied;
 - Er meer dan 50% van het totale wijkgedeelte gerenoveerd/verduurzaamd of gesloopt wordt.
- 2.26 Indien er slechts kleinschalige onderhoudsingrepen, conform het gestelde in het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest, worden uitgevoerd, waarbij nestplaatsen behouden kunnen blijven, worden geen natuurinclusieve nestplaatsen gerealiseerd, maar dient te worden ingezet op behoud van de oorspronkelijke aangetroffen nestplaatsen.
- 2.27 Te allen tijde dient er de gewenningsperiode in acht te worden genomen van de aangetroffen beschermde soort. Afwijkingen hiervan dienen ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag. Wanneer er geen bewezen effectieve tijdelijke compensatie bestaat, dient er

rondom het plangebied gekeken waar de soort naar toe zouden kunnen uitwijken, waarbij men ook zeker is dat het alternatief ook daadwerkelijk geschikt en beschikbaar is voor de soort.

- 2.28 Na afloop van de renovatie en bouwwerkzaamheden dienen er, conform het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest, voor de gierzwaluw in of in de directe omgeving van het plangebied mitigatie gerealiseerd te zijn. Alle woningen dienen tenminste een standaardpakket aan beschermingsmaatregelen voor gierzwaluwen te bevatten zodat er een substantieel aanbod aan nestplaatsen voor de soort aanwezig blijft (ook al zijn er geen nestplaatsen bij het betreffende project aangetroffen). Wanneer er maatwerk nodig is omdat het projectgebied een substantieel groot aantal nestplaatsen herbergt, dienen er evenveel nestplaatsen gerealiseerd te worden vanuit de landelijk geldende mitigatiefactor. Het natuurinclusief ontwerp voor renovatie, verduurzaming en nieuwbouw dient uitgewerkt te worden in een uitvoeringsplan maatwerk door een ter zake kundige ecooloog conform de te nemen stappen in het onderliggende smp.

Huiszwaluw

- 2.29 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode van de huiszwaluw (half april tot half oktober). Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de huiszwaluw. Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen de aanwezige huiszwaluwnesten (tijdens het broedseizoen) ook geïnspecteerd te worden op bezetting door ouderdieren en/of jongen door een ecologisch deskundige.
- 2.30 Waar mogelijk dienen de nestplaatsen van de huiszwaluw ook behouden te worden tijdens de uitvoering van het project. Indien dit niet mogelijk is, dienen de huiszwaluwnesten buiten het broedseizoen verwijderd te worden, en dient er compensatie (een kunstmatige, duurzame nestkom) maal twee plaats te vinden voor elk huiszwaluwnest dat verloren gaat. De kunstmatige huiszwaluwkommen dienen onder begeleiding van een ecooloog of door een ecooloog opgehangen te worden aan een wit dakoverstek alsmede op een vergelijkbare hoogte zoals waar het oorspronkelijke nest was gesitueerd.
- 2.31 Indien de werkzaamheden niet buiten het kwetsbare seizoen van de huiszwaluw uitgevoerd kunnen worden, en werkzaamheden rondom de nestplaats langer dan een uur duren, dienen de woningen voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden zodat er geen verstoring plaatsvindt van de huiszwaluw tijdens de werkzaamheden. Men dient dan wel voorafgaand aan de broedperiode van de huiszwaluw, binnen 200 meter van de oorspronkelijke nestplaats, externe (liefst gieten) huiszwaluwkommen op te hangen ter compensatie. Er kan niet ongeschikt gemaakt worden of werkzaamheden uitgevoerd worden indien hier geen rekening mee is gehouden. Afwijkingen, met betrekking tot natuurvrij maken c.q. compensatie realiseren voor de huiszwaluw, dienen vooraf altijd ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag.
- 2.32 Door het uitgevoerde ecologisch onderzoek weet men welke mitigatietaakstelling men heeft voor de aangetroffen huiszwaluwnesten. Dit is of het generieke mitigatietaakpakket met standaard maatregelen conform een mitigatiecatalogus behorend bij het smp, óf een specifieke mitigatietaak (maatwerk) door middel van een natuurinclusief plan opgesteld door de begeleidende deskundige ecooloog op het gebied van de huiszwaluw, en conform het gestelde in het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest. Indien er maatregelen worden getroffen die afwijken van de mitigatiecatalogus, dient dit altijd eerst ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag.
- 2.33 Na afloop van de renovatie en bouwwerkzaamheden dienen er, conform het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door

Eco Reest, voor de huiszwaluw in of in de directe omgeving van het plangebied permanente mitigatie aangeboden te zijn. Afhankelijk van de hoeveelheid aangetroffen nestplaatsen van de huiszwaluw in het aanvullend onderzoek wordt er of gemitigeerd voor de verloren gegane nesten via het generieke mitigatiepakket met bijbehorende mitigatiecatalogus of wordt er specifiek maatwerk uitgevoerd conform een opgesteld natuurinclusief (maatwerk)plan door een deskundig ecoloog (en gefiatteerd door het bevoegd gezag).

Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis

- 2.34 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode(s) van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde vleermuissoorten.
- 2.35 Door het uitgevoerde ecologisch onderzoek weet men welke mitigatietaakstelling men heeft voor de aangetroffen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Dit is of het generieke mitigatietaakpakket met standaard maatregelen conform een mitigatiecatalogus behorend bij het smp, óf een specifieke mitigatietaak (maatwerk) door middel van een natuurinclusief plan opgesteld door de begeleidende deskundige ecoloog op het gebied van de genoemde vleermuissoorten, en conform het gestelde in het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest. Indien er maatregelen worden getroffen die afwijken van de mitigatiecatalogus, dient dit altijd eerst ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag.
- 2.36 De werkzaamheden binnen dit smp dienen dit gefaseerd uitgevoerd te worden, zodat er altijd voldoende uitwijkmogelijkheden zijn binnen en rondom de planlocatie. Door natuurinclusief te renoveren, te verduurzamen en te bouwen blijven er te allen tijde voldoende verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis aanwezig binnen het netwerk, en ook behouden voor de beschermde soorten. Er worden alleen externe, bewezen effectieve, duurzame kasten opgehangen (conform Kennisdocumenten van BIJ12), indien het volgende speelt:
- De locatie ligt geïsoleerd;
 - Er bevindt zich geen bebouwing binnen 100 meter van het projectgebied;
 - Er meer dan 50% van het totale wijkgedeelte gerenoveerd/verduurzaamd of gesloopt wordt.
- 2.37 Indien er slechts kleinschalige onderhoudsingrepen, conform het gestelde in het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest, worden uitgevoerd, waarbij verblijfplaatsen behouden kunnen blijven, worden geen natuurinclusieve verblijfplaatsen gerealiseerd, maar dient te worden ingezet op behoud van de oorspronkelijke aangetroffen verblijfplaatsen van de genoemde vleermuissoorten.
- 2.38 Te allen tijde dient er de gewenningsperiode in acht te worden genomen van de aangetroffen beschermde soorten. Afwijkingen hiervan dienen ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag. Wanneer er geen bewezen effectieve tijdelijke compensatie bestaat, dient er rondom het plangebied gekeken waar de soort naar toe zouden kunnen uitwijken, waarbij men ook zeker is dat het alternatief ook daadwerkelijk geschikt en beschikbaar is voor de beschermde soort.
- 2.39 Na afloop van de renovatie en bouwwerkzaamheden dienen er conform het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022 voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis in of in de directe omgeving van het plangebied permanente mitigatie aangeboden te zijn. Afhankelijk van de hoeveelheid aangetroffen verblijven van de vleermuissoorten in het aanvullend onderzoek

wordt er of gemitigeerd voor de verloren gegane verblijven via het generieke mitigatiepakket met bijbehorende mitigatiecatalogus of wordt er specifiek maatwerk uitgevoerd conform een opgesteld natuurinclusief (uitvoerings- c.q. maatwerk)plan door een deskundig ecooloog op het gebied van de genoemde vleermuissoorten (en gefiatteerd door het bevoegd gezag).

Laatvlieger

- 2.40 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de laatvlieger. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de laatvlieger. Gezien er geen bewezen effectieve externe vleermuis kasten beschikbaar zijn voor de laatvlieger, dient er altijd aangegeven te worden waar de laatvlieger in de omgeving terecht kan ter compensatie (men dient ook zeker te weten of deze alternatieven ook voor 100% beschikbaar zijn en niet op aanneme) en er dient compensatie op maat gemaakt te worden wat er ter goedkeuring dan wordt voorgelegd aan het bevoegd gezag. Let wel: er dient altijd als eerste ingezet te worden op behoud van de oorspronkelijke verblijfplaats(en).
- 2.41 De ontheffinghouder dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, conform het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest, voor de laatvlieger aan te geven waar de diersoort qua (tijdelijke) compensatie naar toe kan uitwijken. Men dient dan wel zeker te weten dat de alternatieven daadwerkelijk ook beschikbaar zijn en niet al zijn geïsoleerd t.b.v. duurzaamheidsmaatregelen. De alternatieve bebouwing, waar de laatvlieger ter overbrugging van de werkzaamheden naar toe kan uitwijken, dient aangegeven te worden op een overzichtskaart, en gevoegd te worden bij het plan dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan het bevoegd gezag.
- 2.42 Door het uitgevoerde ecologisch onderzoek weet men welke mitigatietaakstelling men heeft voor de aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen van de laatvlieger. Wanneer er meer dan vijf laatvliegers in één verblijfplaats zijn aangetroffen, dient dit altijd een specifieke mitigatietaak (maatwerk) te zijn door middel van een natuurinclusief plan opgesteld door de begeleidende deskundige ecooloog op het gebied van de genoemde vleermuissoort en conform het gestelde in het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest.
- 2.43 Na afloop van de renovatie en bouwwerkzaamheden dienen er conform het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022 voor de laatvlieger in of in de directe omgeving van het plangebied permanente mitigatie aangeboden te zijn. Afhankelijk van de hoeveelheid aangetroffen verblijven van de vleermuissoort in het aanvullend onderzoek wordt er gemitigeerd voor de verloren gegane verblijven via een natuurinclusief uitvoeringsplan maatwerk door een deskundig ecooloog op het gebied van de laatvlieger wat eveneens is gefiatteerd door het bevoegd gezag.
- 2.44 Kraamverblijfplaatsen en/of winterverblijfplaatsen mogen niet permanent ongeschikt raken van de laatvlieger. Tijdelijke verstoring mag (door middel van natuurvrij maken) indien de oorspronkelijke verblijfplaats van de laatvlieger intact blijft alsmede de oorspronkelijke in- en uitvliegopening nadat de werkzaamheden zijn afgerond. De instelling dient altijd behoud te zijn betreffende dit type verblijfplaats.

Overige gebouwbewonende vleermuissoorten: meervleermuis, rosse vleermuis, tweekleurige vleermuis, baardvleermuis, Brandt's vleermuis, watervleermuis, franjestaart

- 2.45 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van bovengenoemde vleermuissoorten. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van

de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van deze vleermuissoorten. Gezien er weinig tot geen bewezen effectieve compensatie beschikbaar is voor deze soorten, dient er altijd ingezet te worden op behoud van de oorspronkelijke verblijfplaatsen. Deze mogen niet zomaar vernietigd worden. Indien er toch wat gewijzigd wordt aan een oorspronkelijke verblijfplaats, dient dit altijd ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag.

- 2.46 De ontheffinghouder dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, conform het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest, voor de aangetroffen beschermde soorten aan te geven waar de diersoort qua (tijdelijke) compensatie naar toe kan uitwijken of dat er mogelijk erwijs toch een bewezen effectieve externe (duurzame) vleermuisvest ter beschikking is. Men dient dan wel zeker te weten dat de alternatieven (in geval van uitwijking naar andere locatie) daadwerkelijk ook beschikbaar zijn en niet al zijn geïsoleerd t.b.v. duurzaamheidsmaatregelen en/of eerder te zijn geveld. De alternatieve bebouwing (en/of houtopstanden), waar de betreffende vleermuissoort ter overbrugging van de werkzaamheden naar toe kan uitwijken, dient aangegeven te worden op een overzichtskaart, behorend bij het project c.q. plan. Afwijkingen hierop dienen ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag.
- 2.47 Door het uitgevoerde ecologisch onderzoek weet men welke mitigatietaakstelling men heeft voor de aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen van de vleermuissoorten. Dit dient immer een specifieke mitigatietaak (maatwerk) te zijn door middel van een natuurinclusief plan opgesteld door de begeleidende deskundige ecoloog op het gebied van de genoemde vleermuissoort en conform het gestelde in het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest. Ook al blijft een verblijfplaats c.q. verblijfplaatsen behouden, er dient toch altijd ingezet te worden op de realisatie van potentieel nieuwe verblijfplaatsen voor deze soorten in een naburige nieuwbouwsituatie of renovatieproject.
- 2.48 Kraamverblijfplaatsen en/of winterverblijfplaatsen mogen niet permanent ongeschikt raken van deze vleermuissoorten. Tijdelijke verstoring mag (door middel van natuurvrij maken) indien de oorspronkelijke verblijfplaats van de bovengenoemde soort(en) intact blijft alsmede de oorspronkelijke in- en uitvliegopening nadat de werkzaamheden zijn afgerond. De instelling dient altijd behoud te zijn betreffende dit type verblijfplaats.

3. Monitoring

- 3.1 Om de effectiviteit van de genomen compenserende c.q. mitigerende maatregelen ten aanzien van de beschermde soorten te meten, dient er monitoring van de nieuw aangebrachte nest- en verblijfplaatsen plaats te vinden door een deskundig ecoloog op het gebied van de aangetroffen beschermde soorten, conform het gestelde in het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest.. Hierbij dienen de volgende vragen beantwoord te worden ten tijde van de monitoring en dient verwerkt te worden in een verslag/logboek door een ter zake kundige ecoloog:
- Worden de nieuwe nest- c.q. verblijfplaatsen in gebruik genomen?
 - Voor welke functies worden de nieuwe nest- en verblijfplaatsen gebruikt?
 - Hoe lang duurt het voordat maatregelen in gebruik genomen worden?
 - Wat is het verschil in effectiviteit tussen de verschillende maatregelen?
- 3.2 De monitoring van de maatregelen dient in de volgende periodes plaats te vinden:
- Eén jaar na realisatie (alleen maatwerksituatie);
 - Twee jaar na realisatie;
 - Vijf na realisatie.

- 3.3 Elk jaar dienen er drie projecten geselecteerd worden met specifiek aangebracht maatwerk (natuurinclusief bouwen) voor monitoring door deskundige ecologen, in overleg met het bevoegd gezag.
- 3.4 Monitoring vindt plaats conform steekproef. Dit dient gebaseerd te worden op de volgende uitgangspunten:
- De steekproef wordt gebaseerd op waarnemingen die gedaan zijn in gebiedsgerichte monitoring. Middels inspectie door een deskundig ecooloog wordt gecontroleerd of deze nieuwe verblijfplaatsen ook daadwerkelijk in gebruik zijn;
 - Maatwerksituaties in de betreffende gebieden dienen altijd aanvullend 100% gemonitord te worden;
 - Maatregelen die zijn aangebracht, en niet tot onvoldoende bewezen effectief zijn (bijv. volgens de mitigatiecatalogus), worden eveneens 100% gemonitord in het betreffende onderzoeksgebied.

4. Overige voorschriften

- 4.1 Een ecologisch deskundige op het gebied van de beschermde soorten waarvoor de generieke ontheffing is verleend, dient ten minste aanwezig of betrokken te zijn op de volgende momenten:
- a) bij het ongeschikt maken van het gebouw voor de aangetroffen beschermde diersoorten, voorafgaand aan onderhoud, renovatie of sloop;
 - b) bij de visuele inspectie van gebouwen op nest- en verblijfplaatsen van beschermde diersoorten;
 - c) tijdens het aanbrengen of het bepalen van de exacte locaties van de alternatieve (zowel de tijdelijke als de permanente) verblijfplaatsen op geschikte locaties;
 - d) bij het verwijderen van bosschages en/of het vellen van (beschermde) houtopstanden;
 - e) het uitvoeren van monitoring van de gecompenseerde c.q. gemitigeerde nest- en verblijfplaatsen conform het onderliggende soortenmanagementplan door een deskundig ecooloog op het gebied van de (potentieel) aanwezige beschermde soorten.
- 4.2 Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de generieke ontheffing betrekking heeft uit te voeren. In dat geval dient de ontheffinghouder, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

5. Zorgplicht

- 5.1 De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
- 5.2 In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van vogels (ook met een niet standaard jaarrond beschermd nest) zoals van de spreeuw, de kauw en de zwarte roodstaart. De werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dient een deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied en/of alle te kappen bomen te controleren op in gebruik zijnde nesten. Als er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot na het broedseizoen. Het plangebied dient hiervoor vrijgegeven te worden door de ecologisch deskundige.
- 5.3 Wanneer installatiewerkzaamheden zoals die van zonnepanelen of koelinstallaties op platte daken worden uitgevoerd, dient er altijd vooraf een broedvogelcheck te worden uitgevoerd indien dit binnen het broedseizoen van de potentieel te verwachten vogelsoorten plaatsvindt. Indien deze controle is uitgevoerd, dient er altijd een verklaring te worden ingevuld conform het

gestelde in het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest. Er mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd indien er broedsels in het plangebied aanwezig zijn. Het betreffende broedsel of broedsels wordt/worden ook opgenomen in de GIS-database.

- 5.4 Bewoners kunnen gratis acht zonnepanelen plaatsen op hun dak via Domesta. Hierbij dient eveneens te allen tijde een deskundig ecooloog geraadpleegd te worden of er geen vaste rust-, nest- en verblijfplaatsen worden verstoord c.q. vernietigd en dat niet het gehele dakvlak wordt gebruikt in verband met klimatologische veranderingen binnen nest- en verblijfplaatsen van beschermde soorten.
- 5.5 Bij klachten/mutaties/calamiteiten ten aanzien van beschermde diersoorten door bewoners dient ook altijd een broedvogelcheck uitgevoerd worden, waarbij er een verklaring wordt ingevuld en waarbij er opname plaatsvindt in de GIS-database. Dit dient altijd in samenwerking met een deskundig ecooloog plaats te vinden. In het geval van vleermuizen kan indien nodig ook nog de Zoogdiervereniging geraadpleegd worden als externe expertise op dit gebied.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

teammanager Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Afschrift aan:

- Eco Reest (digitaal)
- het College van Burgemeester en Wethouders van Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen en Hoogeveen (digitaal)

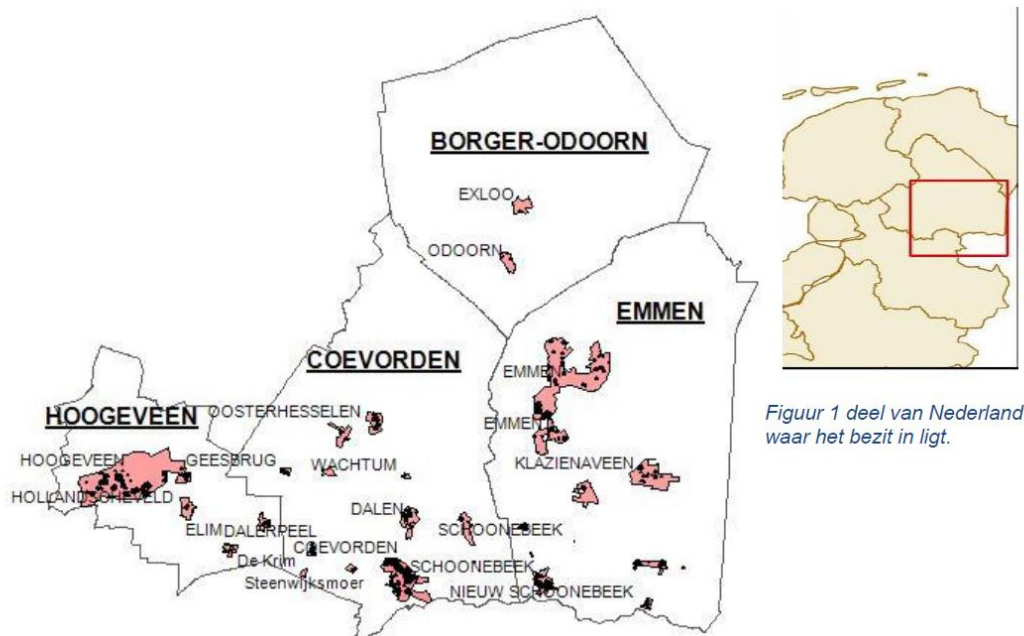
Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 9 september 2022 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb van Domesta (hierna ontheffinghouder). Voor het opstellen van het soortenmanagementplan, behorend bij dit besluit, door adviesbureau Eco Reest hebben er meerdere overleggen plaatsgevonden tezamen met de ontheffinghouder en adviesbureau Eco Reest tezamen. Het vervangt de eerder opgestelde generieke ontheffing van Domesta met zaaknummer 201803717. Het project betreft het onderhoud, renovatie, verduurzaming, sloop en nieuwbouw, asbestverwijdering, plaatsen van pv-panelen, plaatsing van koelinstallaties en luchtbehandelingskasten alsmede het verwijderen van bosschages c.q. vellen van houtopstanden van, op en rondom het woonbestand van Domesta in de gemeente Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen en Hogeveen. De ontheffinghouder heeft een ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 en 4 en artikel 3.5, lid 2 en lid 4 en artikel 3.10 van de Wnb voor de volgende soorten: huismus, gierzwaluw, huiszwaluw, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootovleermuis, laatvlieger, meervleermuis, tweekleurige vleermuis, rosse vleermuis, baardvleermuis, Brandt's vleermuis, watervleermuis en franjestaart.

Figuur 1 deel van Nederland waar het bezit in ligt.

Figuur 1 Woningbestand van Domesta in de gemeente Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen en Hogeveen (bron: Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest)

2. Wettelijk kader

2.1 Vogelrichtlijn

De huismus, de huiszwaluw en de gierzwaluw zijn beschermde inheemse vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

- Op grond van artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb is het verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Het nest van een vogel, zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen, voor zover het geen nestvlieder betreft. Ook de inhoud en de functionele omgeving van het nest moeten worden beschermd voor zover het broedsucces hiervan afhankelijk is.

Artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Nesten van de huismus en de gierzwaluw zijn op basis van vaste jurisprudentie bovendien jaarrond beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen worden vernield of weggehaald. De nesten van de overige benoemde vogelsoort(en) op dit moment alleen nog als het voor die locatie van belang is voor een (lokale) gunstige staat van instandhouding. Dit hoort altijd onderbouwd te worden door een deskundig ecooloog.

2.2 *Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn*

De gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis, de gewone grootoorvleermuis, de laatvlieger, de meervleermuis, de tweekleurige vleermuis, de rosse vleermuis, de baardvleermuis, de Brandt's vleermuis, de watervleermuis en de franjestaart zijn beschermde inheemse zoogdiersoorten als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II van het verdrag van Bern en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen o.a. kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven alsmede essentiële vliegroutes en foerageergebieden leidend naar deze verblijfplaatsen. Voornoemde is van vitaal belang voor een gunstige staat van instandhouding van de vleermuissoorten. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als holen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd op grond van artikel 3.5, lid 4 van de Wnb.

Naast artikel 3.5, lid 4 van de Wnb is ontheffing aangevraagd voor artikel 3.5, lid 2 van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijke, opzettelijke verstoring van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis, de gewone grootoorvleermuis, de laatvlieger, de meervleermuis, de tweekleurige vleermuis, de rosse vleermuis, de baardvleermuis, de Brandt's vleermuis, de watervleermuis en de franjestaart. Om die reden is er ontheffing van de verbodsbepaling in artikel 3.5, lid 2, van de Wnb eveneens noodzakelijk.

2.3 *Beoordelingsgronden ontheffing verlening*

Op grond van artikel 1.10, lid 3, van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een generieke ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

Daarnaast blijkt uit de relevante wet- en regelgeving dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.3 en 3.8 van de Wnb.

3. Overwegingen

Inleiding

De ontheffinghouder heeft samen met Eco Reest een soortenmanagementplan met een geldigheidstermijn van vijf jaar opgesteld voor het woningbestand (11000 woningen) van Domesta waar (sloop)werkzaamheden aan (gaan) plaatsvinden. Ten aanzien van de volgende ingrepen wordt specifiek ontheffing van de Wnb voor aangevraagd:

- Onderhoud;
- Renovatie;
- Verduurzaming;
- Sloop en nieuwbouw.

Bij nieuwbouw wordt direct, onder begeleiding van een deskundig projectecoloog, natuurinclusief bouwen toegepast. Dit uit oogpunt van de natuurboekhouding en GIS database waarbij wordt gewaarborgd dat binnen een wijk of (klein) dorp altijd voldoende geschikte nest- en verblijfplaatsen aanwezig zijn voor de aangevraagde beschermde diersoorten.

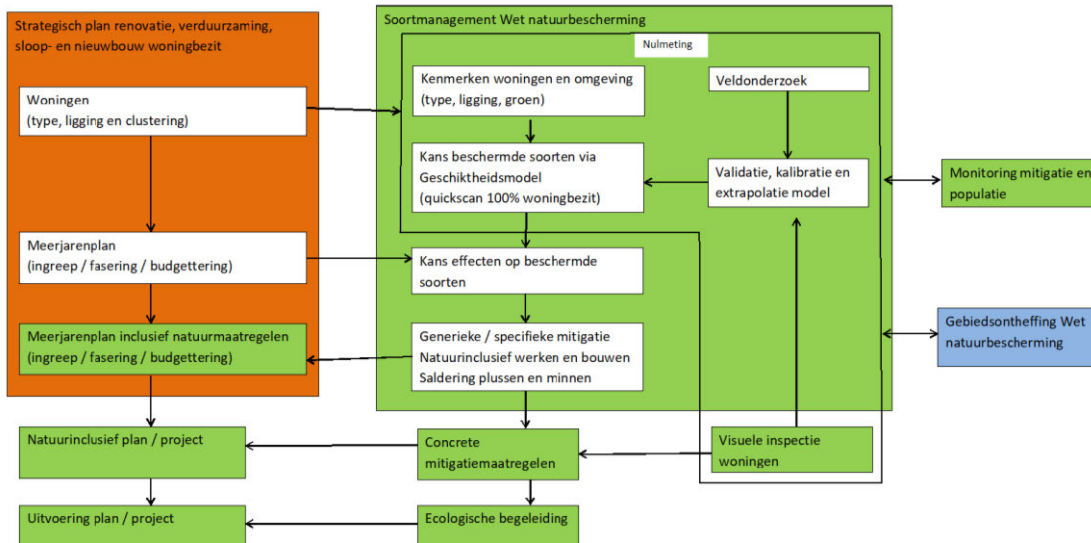
Door middel van een doormachtiging kunnen ook particulieren desgewenst (en mogelijk anderszins noodzakelijk) aanhaken bij dit besluit en dienen dan te handelen conform het soortenmanagementplan behorend bij dit besluit. Dit geldt overigens alleen als de woning van de particulier zich in hetzelfde woonblok bevindt als waar Domesta werkzaamheden gaat uitvoeren (bijv. bij versnipperd woningbezit van Domesta of bij een appartementencomplex). In de uitvoeringsplannen c.q. ecologische werkprotocollen dient duidelijk te zijn welke particulieren aanhaken bij het betreffende project.

Uitgevoerd onderzoek

Het onderzoek voor het opstellen van het soortenmanagementplan is conform de volgende stappen uitgevoerd:

- Bureauonderzoek: het verzamelen van alle bekende, actuele waarnemingen. Hierbij wordt een analyse uitgevoerd van openbaar, beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde flora en fauna;
- Quickscan Wnb: uitgebreide terreininspectie na het voltooide bureauonderzoek door deskundige ecologen op het gebied van de potentieel te verwachte beschermde soorten;
- Veldonderzoek: in 2019-2021 is 15% van het woningbezit kwantitatief onderzocht volgens de landelijke protocollen en vanaf 2022 het overige deel van het woningbezit kwalitatief onderzocht op de aanwezigheid van maatwerk verblijffuncties (jaarrond beschermde nestlocaties alsmede kraam- c.q. massawinterverblijfflocaties van vleermuissoorten);
- Inspectie van gebouwen: fysieke inspectie van gebouwen door bijv. endoscopisch onderzoek en/of dakpan tillen op daadwerkelijke verblijfplaatsen in bebouwing.

De aanpak is verder concreet uitgewerkt in onderstaand schema (figuur 2):

Figuur 2: bouwplan van het soortenmanagementplan van Domesta met de analysestappen inclusief zowel de input als de output (bron: Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest).

Natuurvrij maken

De eerste stap is het bepalen van het effect vanuit de ingreep die gedaan wordt. Dit kan zijn sloop, renovatie, onderhoud, verduurzaming etc. Vervolgens wordt er gekeken of het mogelijk is om buiten de gevoelige c.q. kwetsbare periode te werken van de potentieel te verwachten of aangetroffen beschermde diersoorten die onder dit besluit vallen. Om deze periodes heen kunnen wel werkzaamheden uitgevoerd worden, indien er passende compenseren c.q. mitigerende maatregelen worden getroffen. Als een gebouw voorafgaand aan een kwetsbare periode van een beschermde soort (conform het onderliggende smp met in achtname van de Kennisdocumenten BIJ12 voor beschermde soorten) natuurvrij wordt gemaakt door een deskundig ecooloog, en deze persoon dit ook heeft vrijgegeven, kunnen de werkzaamheden wel uitgevoerd worden.

Ten aanzien van ontmoediging c.q. natuurvrij maken, dient er altijd eerst een visuele inspectie plaats te vinden door de begeleidend deskundig ecooloog op het gebied van de aangetroffen beschermde soorten, conform paragraaf 6.2 en 6.3 uit het soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest. Daarnaast kan ontmoediging op diverse manieren plaatsvinden en is soortafhankelijk. Ten aanzien van vleermuizen heeft de voorkeur het gebruik van exclusion flaps en voor vogels kunnen gaten afgedicht worden alsmede dakpannen worden verwijderd. De begeleidend ecooloog bepaalt per project de best practice die toegepast dient te worden ter plaatse ten aanzien van het natuurvrij maken (wat het meest effectief is) en waarmee de beschermde soorten het pand veilig kunnen verlaten (en waarmee insluiting wordt voorkomen). De begeleidend ecooloog maakt ook een uitvoeringsplan voor de uitvoerder met een concreet en formeel stappenplan. Dit plan is te allen tijde op locatie aanwezig, is bij alle betrokkenen van het project bekend en inzichtelijk voor het bevoegd gezag bij controle. Daarnaast begeleidt de deskundig ecooloog de betrokkenen op de locatie en houdt een logboek bij. Wanneer het pand succesvol natuurvrij is gemaakt, wordt dit schriftelijk in een verklaring vastgelegd en ondertekend door de begeleidend, deskundig ecooloog ter plaatse.

Wanneer installatiewerkzaamheden van zonnepanelen of koelinstallaties op platte daken worden uitgevoerd, dient er altijd vooraf een broedvogelcheck te worden uitgevoerd indien dit binnen het broedseizoen van de potentieel te verwachten vogelsoorten plaatsvindt. Indien deze controle is uitgevoerd, dient er altijd een verklaring te worden ingevuld conform het gestelde in het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest. Er mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd indien er broedsels in het plangebied aanwezig zijn. Het betreffende broedsel of broedsels wordt/worden ook opgenomen in de GIS-database.

Bewoners kunnen gratis acht zonnepanelen plaatsen op hun dak via Domesta. Hierbij dient eveneens te allen tijde een deskundig ecooloog geraadpleegd te worden of er geen vaste rust-, nest- en verblijfplaatsen worden verstoord c.q. vernietigd en dat niet het gehele dakvlak wordt gebruikt in verband met klimatologische veranderingen binnen nest- en verblijfplaatsen van beschermde soorten.

Tijdelijke compensatie

Bij het ongeschikt maken van woningen (tijdens werkzaamheden) wijken beschermde soorten doorgaans uit naar al bekende nest- c.q. verblijfplaatsen binnen hun netwerk. Daar wordt de voorkeur aan gegeven boven tijdelijke, externe kasten bijvoorbeeld. Daarom is er voor gekozen om binnen dit soortenmanagementplan gefaseerd de werkzaamheden uit te voeren, zodat er altijd voldoende uitwijkmogelijkheden zijn binnen en rondom de planlocatie. Door natuurinclusief te renoveren, te verduurzamen en te bouwen wordt er ook rekening gehouden met het feit dat er te allen tijde voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn binnen het netwerk, en daarmee ook behouden blijven voor de beschermde soorten.

Er worden alleen externe, bewezen effectieve, duurzame kasten opgehangen (conform Kennisdocumenten van BIJ12), indien het volgende speelt:

- De locatie ligt geïsoleerd;
- Er bevindt zich geen bebouwing binnen 100 meter van het projectgebied;
- Er meer dan 50% van het totale wijkgedeelte gerenoveerd/verduurzaamd of gesloopt wordt.

Te allen tijde dient er de gewenningsperiode in acht te worden genomen van de aangetroffen beschermde soort. Afwijkingen hiervan dienen ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag. Wanneer er geen bewezen effectieve tijdelijke compensatie bestaat, dient er rondom het plangebied gekeken waar de soort naar toe zouden kunnen uitwijken, waarbij men ook zeker is dat het alternatief ook daadwerkelijk geschikt en beschikbaar is voor de soort.

Bovengenoemde keuzes vinden altijd plaats op basis van expert judgement van een ter zake kundige ecooloog op het gebied van de aangetroffen beschermde soorten en worden ook door deze persoon begeleid. Dit wordt eveneens vastgelegd / geregistreerd in de overkoepelende salderingsboekhouding en de GIS database (middels GIS-viewer ter inzage voor het bevoegd gezag). Het gaat hierbij om een overzicht van de verdwenen en nieuw (gerealiseerde) nest- en verblijfplaatsen per salderingsgebied. Deze boekhouding wordt periodiek geactualiseerd door de betrokken, deskundige ecooloog. Domesta is verantwoordelijk voor het eigendom van de salderingsboekhouding en GIS-database, waarbij Eco Reest zorgt dat de boekhouding up-to-date blijft.

Permanente mitigatie

Om aan de mitigatietaakstelling te kunnen voldoen, dient er te worden vastgesteld middels ecologisch onderzoek (zoals uitgewerkt in het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest) welke mitigatietaakstelling het projectgebied behelst. Bij maatwerkverblijffuncties zoals kraamverblijfplaatsen, massawinterverblijfplaatsen, zeldzame c.q. kwetsbare vleermuissoorten en grote kolonies van beschermde vogelsoorten, geldt er een specifieke mitigatietaak in plaats van een generieke mitigatie voor de aangetroffen beschermde soort(en). Voor de volgende beschermde soorten geldt een specifieke mitigatietaak in plaats van een generieke mitigatietaak (standaard):

Vleermuizen

- Bij een bepaalde hoeveelheid laatvliegers (\geq vijf laatvliegers in een projectgebied);
- Alle kraamkolonies die gevonden worden tijdens het ecologisch onderzoek (op basis van historische data en/of veldinspectie);
- Alle massawinterverblijfplaatsen die gevonden worden tijdens het ecologisch onderzoek (op basis van historische data en/of veldinspectie);
- Alle verblijfplaatsen van meervleermuis, baardvleermuis, Brandt's vleermuis, franjestaart, rosse vleermuis en tweekleurige vleermuis.

Gierzwaluw, huiszwaluw en boerenzwaluw

Kolonies van voornoemde vogelsoorten met meer dan vijf nesten per object c.q. bebouwing of zodra een kolonie zich beperkt tot één of enkele gebouwstructuren in de omgeving van het plangebied.

Huismus

Kolonies van huismussen met meer dan tien nesten per object c.q. bebouwing of zodra een kolonie zich beperkt tot één of enkele gebouwstructuren in de omgeving van het plangebied.

Zelfs als er ten tijde van het ecologisch onderzoek is gebleken dat er geen beschermde soorten zijn aangetroffen voor dat projectgebied, dan dient er alsnog mitigatie gerealiseerd te worden voor zoveel mogelijk beschermde diersoorten conform de standaard mitigatietaakstelling volgens de bijbehorende mitigatiecatalogus behorend bij onderliggend Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest. Dit betekent dat alle woningen tenminste een standaardpakket aan beschermingsmaatregelen krijgen, ook al zijn er geen beschermde soorten gevonden.

De mitigatiecatalogus, behorend bij de standaard mitigatietaakstelling, betreft een palet aan diverse natuurinclusieve maatregelen die gehanteerd dienen te worden bij renovatie, verduurzaming en nieuwbouw van woningen, rekening houdend met de bijbehorende mitigatietaak. In sommige gevallen zal er ook op basis van expert judgement door een deskundig ecooloog maatregelen toegepast worden, omdat nog niet alle compensatie c.q. mitigatie bewezen effectief zijn en/of voldoende onderzocht. Er geldt wel het uitgangspunt dat in principe alleen gewerkt mag worden met "evidence-based practice" en, vooruitlopend op het aantonen van de functionaliteit door monitoring, reeds gangbare maatregelen waarvan de verwachting is dat het daadwerkelijk zal bekliven voor de beschermde soorten waarvoor het toegepast wordt. Hiermee wordt er gezorgd dat er een substantiële plus ontstaat in het aanbod aan nest- en verblijfplaatsen, waarbij evt. gemiste nest- en verblijfplaatsen ruim gecompenseerd worden. De plus is namelijk een kritische vereiste voor het garanderen en het borgen van een betere c.q. gunstige staat van instandhouding voor de aangevraagde beschermde soorten behorend bij onderliggend soortenmanagementplan en behorend bij dit besluit.

Voor het natuurinclusief ontwerpen bij renovatie, verduurzaming en nieuwbouw zijn diverse aspecten van belang. De betrokken ecooloog dient deze aspecten tijdig te bespreken en te laten verwerken in het uitvoeringsplan en mee laten nemen in het ontwerp- en planningsproces van de projectleider, architect en aannemer.

Voordat de werkzaamheden gaan plaatsvinden, dient er als eerste gekeken te worden of de oorspronkelijk nest- en verblijfplaatsen kunnen worden gehandhaafd, of na de werkzaamheden weer kunnen worden hersteld. Met een beperkte ontwerpaanpassing is dit mogelijk.

Indien de oorspronkelijke nest- en verblijfplaatsen niet behouden kunnen blijven, dient de betrokken ecooloog tezamen met de ontwerper en aannemer op dezelfde locatie in de woning c.q. bebouwing een vergelijkbare voorziening te realiseren. Deze verblijfplaats dient dan na realisatie direct weer beschikbaar te zijn voor de functie waarvoor het verloren verblijf of de nestplaats voor diende.

Het natuurinclusief ontwerp en plan voor de uitvoering van het maatwerk wordt door de betrokken ecooloog in een uitvoeringsplan verwerkt en ter goedkeuring voorgelegd aan het bevoegd gezag in verband met kwaliteitsborging alsmede dat er door een toezichthouder op gecontroleerd kan worden.

Monitoring

Om de effectiviteit van de genomen compenserende c.q. mitigerende maatregelen ten aanzien van de beschermde soorten te meten, dient er monitoring van de nieuw aangebrachte nest- en verblijfplaatsen plaats te vinden door een deskundig ecooloog op het gebied van de aangetroffen beschermde soorten, conform het gestelde in het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten Domesta, d.d. 9 september 2022, door Eco Reest. Hierbij dienen de volgende vragen beantwoord te worden ten tijde van de monitoring en dient verwerkt te worden in een ecologisch verslag/logboek, wat aan het einde van elk jaar (november-december) toegestuurd wordt aan het bevoegd gezag, door een ter zake kundige ecooloog:

- a) Worden de nieuwe nest- c.q. verblijfplaatsen in gebruik genomen?
- b) Voor welke functies worden de nieuwe verblijfplaatsen gebruikt?
- c) Hoe lang duurt het voordat maatregelen in gebruik genomen worden?
- d) Wat is het verschil in effectiviteit tussen de verschillende maatregelen?

De monitoring van de maatregelen dient in de volgende periodes plaats te vinden:

- e) Eén jaar na realisatie (alleen maatwerksituatie);
- f) Twee jaar na realisatie;
- g) Vijf jaar na realisatie.

Elk jaar dienen er drie projecten geselecteerd worden met specifiek aangebracht maatwerk (natuurinclusief bouwen) voor monitoring door deskundige ecologen. Monitoring vindt plaats conform steekproef. Dit dient gebaseerd te worden op de volgende uitgangspunten:

- De steekproef wordt gebaseerd op waarnemingen die gedaan zijn in gebiedsgerichte monitoring. Middels inspectie door een deskundig ecooloog wordt gecontroleerd of deze nieuwe verblijfplaatsen ook daadwerkelijk in gebruik zijn;
- Maatwerksituaties in de betreffende gebieden dienen altijd aanvullend 100% gemonitord te worden;
- Maatregelen die zijn aangebracht, en niet tot onvoldoende bewezen effectief zijn (bijv. volgens de mitigatiecatalogus), worden eveneens 100% gemonitord in het betreffende onderzoeksgebied.

3.1 Alternatievenafweging

De renovatie-, verduurzamings- en sloopwerkzaamheden zijn gebonden aan het woningbestand Domesta in de gemeenten Coevorden, Emmen en Hoogeveen (11000 woningen) en dus aan deze bijbehorende locaties. De technische staat van een groot deel van het woningbestand is dusdanig in slechte staat dat het niet meer voldoet aan de eisen van deze tijd. De woningen zijn onvoldoende geïsoleerd, waardoor er veel energieverlies optreedt. Bovendien is het klimaat in de woningen niet optimaal als het gevolg van vocht en tocht, waardoor gezondheidsproblemen kunnen optreden bij bewoners van de betreffende gebouwen. Renovatie, verduurzaming en sloop van het woningbestand levert een duurzamer woningbestand op, waarbij men kan besparen op energie alsmede dat het ook qua gezondheid en comfort voor de bewoners voordelen oplevert. Bij de gekozen werkwijze conform het soortenmanagementplan van Domesta wordt rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten, door de werkzaamheden te faseren, zoveel als mogelijk buiten de kwetsbare periodes te plannen, tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen aan te bieden en in de nieuwe situatie (een overmaat aan) nieuwe verblijfplaatsen te integreren (natuurinclusief bouwen). Daarnaast wordt zowel de populatie als de functionaliteit van de nieuwe mitigatie gemonitord en wordt alles bijgehouden in een salderingsboekhouding c.q. GIS-database van Domesta, wat adviesbureau Eco Reest up-to-date houdt.

Door rekening te houden met de kwetsbare periodes van de huismus, gierzwaluw, huiszwaluw, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en steenmarter, de werkzaamheden te faseren en voldoende alternatieve verblijfplaatsen aan te bieden voor deze soorten, wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met aanwezige beschermde soorten en worden effecten zoveel als mogelijk beperkt. Voor de grootschalige ingreep in Schoonoord bestaat geen andere bevredigende oplossing.

3.2 Belangenafweging

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van volksgezondheid of openbare veiligheid en ter bescherming van flora of fauna, genoemd in artikel 3.3, lid 4, sub b van de Wnb. Daarnaast wordt aangegeven te werken ten aanzien van andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wnb.

Volksgezondheid en/of openbare veiligheid

De renovatie van woningen en de sloop van oude woningen met vervangende nieuwbouw zijn een onlosmakelijk onderdeel van de reguliere en gangbare bedrijfsvoering van woningbouwcorporaties. De geplande levensduur van veel woningen is vaak al verstreken en de woningen voldoen daarmee niet aan de huidige bouwvoorschriften op het gebied van isolatie en binnenklimaat, betreffende de vigerende landelijke normen zoals het Bouwbesluit 2012.

De woningen zijn vaak slecht geïsoleerd, zonder kwalitatief luchtverversingssysteem en in veel gevallen is eveneens vochtintrede via kozijnen, gevels en schoorstenen. Hierdoor kan condensatie en schimmelvorming ontstaan, wat zowel het binnenklimaat van de woning verslechtert alsmede impact heeft op de gezondheid van de bewoners. Mensen kunnen gezondheidsklachten ondervinden door vocht in de woning. Huisstofmijten en schimmel zijn hier hoofdzakelijk de oorzaak in. Het Lente-Akkoord betreft het terugdringen van energieverbruik, alsmede dat energiereductie in de nieuwbouwproductie gecombineerd wordt met wensen van de consument c.q. eindgebruiker, zoals comfort, gezond binnenklimaat en energielastenverlaging.

Tevens draagt de verduurzaming van woningen bij aan de maatschappelijke opgave voor het minderen van het gebruik van fossiele brandstoffen en daarmee de uitstoot van CO₂.

Een ander punt is dat sommige woningen eveneens in een slechte bouwtechnische staat verkeren, waarbij de kans reëel is dat er dakpannen kunnen afwaaien, gevelpanelen los kunnen gaan hangen, dakgoten die verzakken et cetera. Dit levert een risico op voor de openbare veiligheid.

Dwingende redenen van groot openbaar belang

Renovatie of sloop met nieuwbouw zorgt voor een duurzamer woningbestand met energiezuinige woningen voor Domesta, maar dit geldt ook voor andere woningbouwcorporaties. Dit draagt bij aan de afspraken gemaakt in het Lente-Akkoord Nieuwbouw, dat ondertekend is door AEDES, Bouwend Nederland, NEPROM, NVB en de minister van Binnenlandse Zaken en Koningsrelaties.

Door grootschalige woningverbetering, verduurzaming van bestaande bebouwing en/of het vervangen van oude bebouwing door energiezuinige of neutrale gebouwen, verkrijgt men een lager energielabel en wordt hierdoor o.a. de uitstoot van CO₂ gereduceerd. Dit zorgt op de langere termijn voor een gunstiger effect op het milieu. Door de zorgwekkende veranderingen in het klimaat en de eindigheid van fossiele brandstoffen is het belang groot om te besparen op energie en de reductie van uitstoot betreffende CO₂.

Ter bescherming van wilde flora en fauna

Daarnaast zorgt Domesta door het soortenmanagementplan (opgesteld door adviesbureau Eco Reest) dat er diverse maatregelen, zowel generiek als middels specifiek maatwerk, worden getroffen ten gunste van de te verwachten en aangetroffen beschermde diersoorten. Hierdoor is er niet alleen sprake van passieve soortbescherming, maar ook van een actieve soortbescherming. Er worden namelijk meer maatregelen getroffen dan noodzakelijk gezien vanuit de individuele projecten. Door dit SMP wordt een extra bijdrage geleverd aan de bescherming van de lokale, aanwezige fauna,

waardoor de staat van instandhouding stabiel kan blijven of gunstiger wordt. Hierdoor zorgt Domesta ook voor een impuls ten aanzien van de lokale biodiversiteit in en rondom de projectgebieden. Voorts wordt er ook een salderingsboekhoudin/GIS database bij gehouden, waarbij alle nest- en verblijfplaatsen compensatie en mitigatie voor beschermde soorten in vast gelegd wordt. Daarnaast is het middels de GIS-viewer ook inzichtelijk voor het bevoegd gezag, die hierdoor gericht kan bijsturen en kan controleren.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. De genoemde belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde beschermde soorten te rechtvaardigen.

3.3 *Staat van instandhouding*

De maatregelen die genomen dienen te worden tijdens de uitvoering van dit soortenmanagementplan borgen dat de staat van instandhouding van (beschermde) soorten in ieder geval niet verslechtert, dat het stabiliseert en dat het mogelijkwijs gunstiger wordt. Dit gebeurt enerzijds door in te zetten op het behoud van de aangetroffen beschermde nest- en verblijfplaatsen als eerste optie, anderzijds wanneer dit onmogelijk blijkt, een breed palet aan compensatie en mitigatiemaatregelen in te zetten via een standaard mitigatiepakket of via maatwerk alsmede het realiseren van een groene plus in elk projectgebied. Daarnaast wordt er ook gemonitord zoals beschreven in het soortenmanagementplan, vindt er evaluatie plaats tezamen het bevoegd gezag en zorgen protocollen opgesteld door deskundige ecologen voor kwaliteitsborging en voor een goede uitvoering van de werkzaamheden en te nemen maatregelen voor de beschermde soorten binnen een projectgebied.

De volgende pijlers van het soortenmanagementplan van Domesta zorgen ervoor dat de staat van instandhouding van de aangevraagde beschermde soorten behorend bij dit besluit worden gewaarborgd:

- Alle woningen worden natuurinclusief gerenoveerd of gebouwd, losstaand van de wettelijke taakstelling op basis van richtlijnen en landelijke Kennisdocumenten van BIJ12. Hierdoor wordt het aanbod aan nest- en verblijfplaatsen vergroot voor beschermde gebouwbewonende diersoorten en krijgt de biodiversiteit een impuls.
- Mitigatie wordt op een duurzame manier uitgevoerd, zodat er op de lange termijn de nest- en verblijfplaatsen in stand blijven.
- Naast generieke beschermingsmaatregelen worden er eveneens specifieke maatregelen getroffen voor projectlocaties met belangrijke functies voor de beschermde soorten (zoals kraamverblijfplaatsen, massawinterverblijfplaatsen alsmede grote kolonies van vogelsoorten).
- De genomen maatregelen worden tevens gemonitord door deskundige ecologen om eventuele veranderingen in populaties te kunnen detecteren en waar nodig bij te kunnen sturen. De monitoringsresultaten worden jaarlijks geëvalueerd het bevoegd gezag, en indien dit noodzakelijk wordt geacht, wordt de mitigatie aangepast.
- Naast monitoring van de populatie wordt eveneens de functionaliteit van de uitgevoerde mitigatiemaatregelen gecontroleerd. Indien dit niet naar behoren blijkt te werken voor een beschermde soort of soorten, wordt de mitigatie gewijzigd.
- Binnen het soortenmanagementplan is een systeem van kwaliteitsborging opgezet, waarbij er zorg wordt gedragen dat de maatregelen, die getroffen worden voor de beschermde diersoorten bij het natuurvrij maken en bij het aanbrengen van compensatie c.q. mitigatie, deskundig en onder begeleiding van een ecologisch deskundige plaatsvindt. Hierdoor kunnen er tijdig aanpassingen worden gedaan bij onvoorziene situaties c.q. calamiteiten.

3.4 *Zorgplicht en broedseizoen*

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt een ieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige (beschermde) soorten ten einde is.

4. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in het besluit.